

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Registrační číslo projektu: CZ.1.07./1.4.00/21.3075

Šablona: I/2

Sada: VY_12_INOVACE_01 VM

Pořadové číslo vzdělávacího materiálu: 31

Ověření ve výuce:

Předmět: ČJ

Třída: V.A

Datum: 24.9.2013

Trosečník

Předmět: Čtení

Vzdělávací oblast: **Jazyk a jazyková komunikace**

Ročník: 5.

Přibližný čas využití: 1 vyučovací hodina

Jméno autora: Mgr. Hana Lipková

Škola: **ZŠ, Mendelova**

Adresa školy: **ulice Einsteinova 2871, 73301 Karviná – Hranice**

Anotace:

Vyučovací hodina zaměřená na porozumění textu – žáci se učí nalézat a propojovat přímo i nepřímo vyjádřené informace, myšlenky a názory z různých částí textu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Popis hodiny

Cíl hodiny: Žák najde a propojí přímo i nepřímo vyjádřené informace, myšlenky a názory z různých částí textu

1. Žáci leží na koberci, poslouchají nahrávku zvuků moře – učitel vypráví o lodi, jejím ztroskotání a jediném, kdo přežil – trosečník Robinson
2. V kruhu žáci říkají, jaké měli při úvodní aktivitě pocity
3. Společné čtení textu „Země, či ostrovy. Prvé dny trosečníka“ (Josef Věromír Pleva)
4. Vyplňování pracovního listu (viz příloha č. 1) – možnost volby – žáci, kteří si s úkolem neporadí samostatně, mohou vytvořit menší skupiny
5. Společné sdílení řešení pracovního listu
6. Hodnocení hodiny prostřednictvím kritérií (příloha č. 2) – Žáci značí např. „fajfkou“ a „křížkem“ nebo slovy „ano“, „ne“, zda se jim podařil daný úkol splnit. Učitel vede žáky vhodnými otázkami k metakognici – jak si s daným úkolem poradili

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Robinson - pracovní list

Obrázek – jaké pocity má Robinson na začátku příběhu?	Obrázek – jaké pocity má Robinson na konci příběhu?
Popiš slovy, jak se změnil Robinsonovi pocity. <hr/>	
Co způsobilo tuto změnu? (co bylo příčinou této změny?) <hr/>	
Co způsobila tato změna? (jaké jsou následky této změny?) <hr/>	

Kritéria

Znázornil jsem ilustrací Robinsonovi pocity na začátku a na konci příběhu.	
Popsal jsem jeho pocity slovy.	

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Robinson - pracovní list - řešení

<p>Obrázek – jaké pocity má Robinson na začátku příběhu?</p> <p><i>obrázek</i></p> <p><i>znázorňující jeho pocity</i></p>	<p>Obrázek – jaké pocity má Robinson na konci příběhu?</p> <p><i>obrázek</i></p> <p><i>znázorňující jeho pocity</i></p>
<p>Popiš slovy, jak se změnil Robinsonovi pocity.</p> <p><i>Např. Robinson byl na začátku příběhu po ztroskotání lodi velmi unavený, osamocený, zmatený. Postupně při dalším objevování ostrova se stále více zvyšoval jeho strach (z okolních zvířat, z toho, kde bude spát,...).</i></p>	
<p>Co způsobilo tuto změnu? (co bylo příčinou této změny?)</p> <p><i>Další poznávání ostrova, setkání s živočichy, apod.</i></p>	
<p>Co způsobila tato změna? (jaké jsou následky této změny?)</p> <p><i>Strach vyvolal v Robinsonovi odhodlání, rozhodnutí najít vhodné místo ke spánku.</i></p>	

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha - Text

ŠEBESTA, Karel a Kateřina VÁŇOVÁ. *Čítanka pro 4. ročník*. Plzeň: Fraus. ISBN 978-80-7238-938-4, str. 139-140.

Zane Grey, americký spisovatel, pod vlivem dojmů z dobrodružné cesty do Arizony orientoval svou tvorbu do prostředí Divokého západu. Stal se průkopníkem westernu jako nového literárního žánru. Z tvorby např. *Prázdniny v pralese*, *Zlato pouště*, *Schody z písku*.

- 1 O co se Bo snažila a proč?
- 2 Jak se změnil její úmysl během zápasu s koněm?
- 3 Řekni, jaká Bo byla. Své tvrzení vysvětli.
- 4 Jak na její zápas reagoval Dale a jak Helena?
- 5 Proč považoval Dale za šťastí pád do bažiny? Vysvětli.

Dale (čti dejl)
Bo (čti bou)
lonž – úvaz
pochop (vzít pochopa)
v této souvislosti
zavravorání, klopýtnut
přepadnutí

Josef Věromír Pleva
Země, či ostrovy. Prvé dny trosečn

Robinsona už jako malého chlapce lákaly procházky po přístavu, rád pozoroval v obchodní loď, které tam kotvily. A jeho záliba mu zůstala až do dospělosti. To poznávat nové země a prožívat dobrodružství ho zavedla na palubu námořní lodi, jejíž plavba však skončila ztroskotáním. Jen Robinson se zachránil, ale...

Když se Robinson probral k vědomí, nemohl si v prvním okamžiku uvědomit, co se s ním stalo. Na mnoha místech svého těla cítil bolest. Obloha byla dosud zatažena někdy mraky. Vítr se již utišil a také déšť ustával. Robinson však nevěděl, je-li den či noc. S námahou a s bolestí posadil se na mokřím skalisku a pokoušel se vstát. Sotva však postavil na nohy, zavravoral, a tak raději opět usedl. Zápas o život s rozbouřeným mořem vyčerpal všechnu jeho sílu. Žaludek se mu zvedal, neboť se při své plavbě, zrovna vlnami, notně napil odporne mořské vody. Rozhlížel se kolem sebe. Temné nahučelo a tříštilo své vlny o skálu. Je tedy sám. Po lodi a po lidech ani památky...

Jakmile se náš hrdina trochu vzpamatoval, vydal se na kratší obchůzku po okolí, vystoupil mírný pahorek na břehu moře. Uvědomil si, že je bos, postrádal něco k jídlu a pitnou vodu, trápilo ho dusno a hejna komárů...

S trpkostí pomyslel na to, jak docela jinak se splnily všechny jeho sny z dětství. Je opovržlivě v neznámé zemi, kam možná noha Evropana nikdy ještě nevstoupila, nesmírně vzdálenosti. Je však sám na ostrově. Sám a bez pomoci, bez naděje, jako ubohý trosečník.

KLÍČ K DOBRODRUŽSTVÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pátral zrakem po krajině, nespátří-li někde známku toho, že je ostrov obydlen. V nejbližším okolí neviděl nic, co by se podobalo lidské osadě, a ani v dálce mezi kopci nevystupoval k obloze kouř z nějakého lidského obydlí. Přemýšlel o tom, jaká tu na ostrově bude asi zvíř, jsou-li tu též dravá zvířata nebo jedovatí hadi. Co by si však počal, kdyby se setkal s nějakou šelmou? Je úplně bezbranný.

Na zpáteční cestě šel Robinson velmi opatrně, upřeně pozoroval zemi, kudy šel, aby snad právě nevstoupil na nějakého hada anebo škorpióna. Velmi se polekal, když z keře vyrazilo zvířátko podobné našemu králíku. Mělo však vyšší nohy, zvláště zadní. Hlavu mělo daleko větší než králík, lysou, s lysými ušními boltci a velikýma očima. Srst zvířete byla přilehlá, tmavá, s hnědozeleným nádechem a na zadní části těla šedozeleně kropenatá. Zvířátko s pronikavým pištěním vyrazilo z keře a prchalo. Robinson se chvěl po celém těle. Bylo to jeho prvé setkání s živým tvorem na ostrově. Když viděl, že zvířátko prchá, uklidnil se. Zvířátko podobné králíku bylo aguti.

Neuplynulo ani pět minut, když se leknutím zastavil. Krev mu stýdla v žilách. Z trávy se ozvalo vzteklé zasyčení. Málem by byl šlápl na odporné škaredé zvíře podobné draku z pohádky. Bylo pokryté hrbatou, šupinatou kůží zeleně a žlutě zbarvenou, na jeho hřbetě byl vysoký, zubatý hřeben od hlavy až do konce ocasu. Pod krkem mělo zvíře zlatě rudý, šupinami pokrytý vak.

aguti (čti aguty) – jihoamerický hlodavec, divoké morče

Obluda otvírala tlamu pokrytou zelenými a zlatě žlutými šupinami, v nichž svítil rovný, ostrý chrup. Její oči byly velké jako u krávy, vypoulené a zlostně koulely na všechny strany. Na temeni hlavy měl tento tvor pět žlutohnědých růžků. Jeho tělo bylo i s ocasem půldruhého metru dlouhé. Sedělo na krátkých zavalitých nohách s ostrými drápy. Byl to leguán.

Robinson se trásl strachem, čekal, co toto hrozné zvíře udělá. Poulilo na něj chvíli oči, vyráželo krátké sykové zvuky, pak vztekle mrsklo dlouhým ocasem a zmizelo v křoví. Hle, myslí si Robinson, jaké ošklivé a odporné potvory jsou na tomto ostrově! Kdyby byl na zvíře šlápl, jistě by jej bylo pokousalo.

Přemýšlel teď, kde bude spát, až nastane noc a celý ostrov se ponoří do tmy. Potom jistě vylezou ze všech děr podobné obludy a z lesů vyjde dravá zvíř. Musí tedy přemýšlet o tom, kam se uchýlit na noc. Prvou noc prospal pod kmenem mohutného stromu na pobřeží. Jistě to byla jen šťastná náhoda, že jej tam dravá zvíř při nočních potulkách nevyčenichala. Ještě teď se zachvěl při pomýšlení, v jakém se nacházel nebezpečí.

Co kdyby zkusil spát na stromě? Bude dobře vyhledat vhodný strom ihned...

Z knihy *Robinson Crusoe*. Upraveno.
Ilustrace Zdeněk Burian

Román *Robinson Crusoe* (čti robinzon kruzó) byl původně napsán anglickým spisovatelem Danielem Defoem (čti dyfóem). Jeho obliba podnítila vznik mnoha adaptací, které daly vzniknout tzv. žánru **robinzonád**, např. *Malý Robinson*.